

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 247

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

מעלת המקרב את הרחוקים וחיובי

מתוך הרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א

מצות ה', יש לה מיתה עצמית. ועל ידי החזרה בתשובה ושמיעה לקול מוכיח, תשוב הרוח למקומה וחיה תחיה. ולכך אמרו בגמרא מסכת 'פסחים' (סח.): **'צדיקים בידם להחיות מתים כל שעה ורגע'**, כמו שאמרנו. (יערות דבש חלק א' - דרוש י).

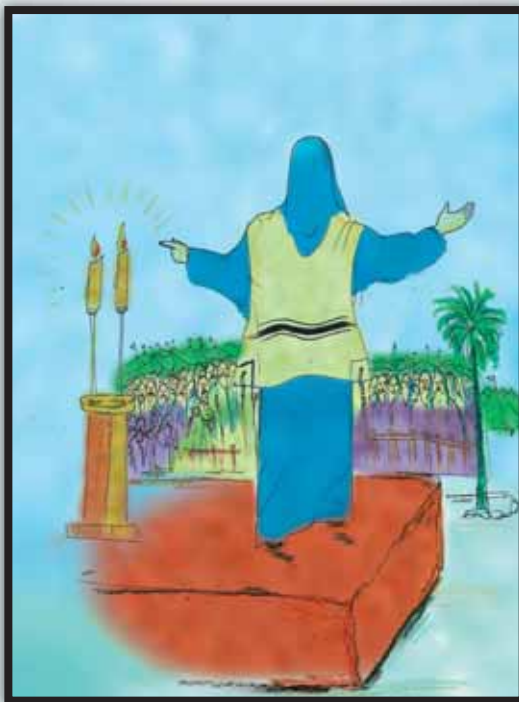
שהרי בתחית המתים יקומו רק הצדיקים ואילו הרשעים ישארו בקברם ולא תהא להם תקומה, נמצא שהמחזיר יהודי בתשובה מחיה גם את הרשעים, אליהו הנביא ואלישע הנביא החיו מתים, אבל מי שמחזיר בתשובה מחיה את הרשעים ומוציאם מגיהנם לגן עדן, שאין מעלה יותר גדולה מזאת.

ומסיים רבי יהונתן איבשיץ את דבריו: 'לכן אני מבקש מכל הקהל הקדוש; **"וְאֶהְיֶה לְרֵעָה כְּמוֹךָ"** (ויקרא יט). להוכיח האחד את עמיתו ואף שהמוני העם, אינם מקיימים מצוה זו כיון שהם בעצמם

אינם אוהבים את נפשם ואיך יאהבו את חבריהם יותר מהם? אבל האמת, שכונתי גם כן לזה, שאם יוכיח את חברו, גם על עצמו זה יפעל, כי איך יוכל להוכיח את חברו והוא בעצמו - השרץ בידו, נמצא א"כ שזה יעזור גם לו בשביל שיוכל להתקרב.

ואף אני מרבה להוכיח, אפילו שאני יודע; אוי לי על שברי שאיני כדאי לכך ומכף רגל ועד ראש אין בי מתום, אבל ע"י

המשך בעמ' 2 <<<

ורעי כמה יקר יהיה בעיניכם לומר על אדם: "זה מחיה מתים!" והרי מעשה אליהו ואלישע הנביאים שהחיו מתים, זה ממבחר שבפלאים. ואני אומר לכם: כי דבר זה בידכם לעשות כל רגע וכל שעה, כיון שלהשיב רבים מעון ולהחזיר תועים לדרך הישר, זו היא תחית המתים המוכחרת ביותר! כי מה נפקא מינא בגוף העכור שתחילתו טיפה סרוחה וסופו למקום רימה ותולעה, עיקר התחיה היא לנשמת האדם - נר אלקים. וכשעובר על

בפרשת השבוע פרשת 'ויקרא' אנו למדים על סדר הקרבת הקרבנות ואנו מוצאים בפרשה גם את קרבנותיו של החוטא; קרבן חטאת, קרבן אשם ועוד. ודבר זה מחסדי ורחמי הקב"ה על בריותיו, שיוכלו להביא קרבן ולהתכפר. ואילו מצד מידת הדין, גילו לנו חז"ל: **'ש'אלו לנבואה: "חוטא מהו עונשו"? אמרה להן: "הנפש החוטאת היא תמות"'** (ירושלמי 'מכות' ז). מעיקר הדין, אין לנפש החוטאת תקנה, אלא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, הרבה לנו סליחה וכפרה.

ובהיות המקדש על מכונו והכהנים בעבודתם, היינו מביאים קרבן ומתכפר לנו. ועתה בעונותינו הרבים, א"א לנו להקריב קרבנות, ולכן **"וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינו"** ('הושע' יד) בתשובה ובתפילה להקב"ה שירחם עלינו ויסלח לנו על כל חטאותינו. ואם לא נשוב

בתשובה רח"ל, הרי מוטל עלינו גזר דין של מיתה, כדברי הנבואה: **'הנפש החוטאת היא תמות'**.

ומזה נוכל ללמוד ולהבין, מה גודל זכותו של המחזיר בתשובה, המזכה את הרבים ומעלה אותם מתוך פחת מעשיהם, לדרגת חוזרים בתשובה, כמה מעלות טובות זוכה להן האיש שמחזיר יהודים בתשובה?!

תשמעו מה אומר על כך רבי יהונתן איבשיץ זצוק"ל ואלו דבריו: 'אחי

מעלת המקרב את הרחוקים וחיוביו

אדם בבית המדרש ויצאתי" (סוכה' כח.). נכנס ראשון, יוצא אחרון, לא התנמנם פעם אחת ולא שח שיחת חולין. כל כך היתה היגיעה והשקידה שלו בתורה ומה עוד אפשר לתבוע ממנו?

אבל מובא במדרש: 'א"ר אלעזר: "מימי לא קדמני אדם לבהמ"ד. ולא הנחתי שם אדם ויצאתי. פעם אחת, השכמתי ומצאתי הזבלים ותבנים" שהקדימו אותי. הזבלים - אלה שאוספים את הזבל בעיר. והתבנים - שעובדים בתבן. ואמרת: "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה" (משלי' ב) ואנחנו, אמר על עצמו, לא זכבלים ולא כתבנים' (מדרש רבה "שיר השירים' א ט). רבי אלעזר תבע תביעה גדולה מעצמו, איך יכול להיות שהוא מצא את מנקי הרחובות קודמים לו ברחוב, איך הוא לא קם לעבודת ה' לפנייהם!

לסיכום, יהודים יקרים: אמר רבי ישראל מסלנט זצ"ל: 'יודע אני שיש לי ראש שקול כנגד אלף אנשים, אבל לעומת זה יש עלי ג"כ חיוב עבודה כנגד אלף אנשים! כי כמה שתגדל המעלה, יחד עם זה גם תגדל העבודה'.

ואני אומר לכם; אינן יהודי ואינן יהודיה שאינן להם כשרונות מן השמים, אינן דבר כזה! הקב"ה בחר אותנו כעם סגולה! אתם יודעים, מה זה בחר? עם פינצטה, מתוך שש מליארד גוים בעולם, הקב"ה בחר לו כרגע 13 מליון, אחד אחד, אינן פה אחד שהוא לא בחר! אתם יודעים מה זה נקרא לבחור? אחד נכנס לחנות ובוחר משהו, בודק את זה ולבסוף בוחר, ככה ה' בחר כל אחד מכם. 'ברוך אשר בחר בנו מכל העמים', זכינו למעלה של ישראל.

הרב אליעזר בן דוד סיפר: כשהלך בדרום אמריקה, ראה אותו גוי, אמר לו: "אתה יהודי, נכון?"! אמר לו: "כן, מה קרה? מה יש?" אמר לו הגוי: "פעם ראשונה שאני רואה יהודי, אני קורא את התנ"ך ואני קראתי שאתם הבנים של הקב"ה והנה פעם ראשונה שאני רואה בן של הקב"ה הולך ברחוב". והוסיף הגוי ואמר לו: "יש לי שאלה אליך, כשאני הולך ברחוב אני יודע על מה אני חושב ועל מה אני מסתכל, אבל מענין אותי מה הבן של הקב"ה חושב כשהוא הולך ברחוב, על מה הבן של הקב"ה מסתכל כשהוא ברחוב".

זכרו אחים יקרים; אנו בניו של הקב"ה מלך מלכי המלכים ויש לו ציפיות גדולות ואתנו ועלינו להתנהג בהתאם. ■

לו הקב"ה: 'חייך, הם לפני כקרבנות. דכתבי: "כי דמים רבים שפכת... לפני". ואין "לפני" אלא, קרבן' (ילקוט שמעוני 'שמואל' ב ז קמה). אם כן, למה באמת לא זכה דוד לבנות את בית ה'?

חז"ל אומרים דבר קשה מאד: כיון ש'אתה הקדמת כבודך לכבודי, שמשראית עצמך יושב בבית ארזים, תבעת בנין בית המקדש. אבל שלמה בנך, מקדים כבודי לכבודו שנאמר: "ובשנה האחת עשרה בירח בול... פלה הפית" (מלכים' א ו). ואחר כך: "ואת ביתו בנה שלמה" (מלכים א ז).

להשתומם, מה זה? דוד, הראשון שעלה ברעתו לבנות את בית ה', תובעים אותו על שהקדים את כבוד עצמו לכבוד ה'. ושלמה בנו הקדים את כבוד ה' לכבודו, ראו, למה הוא זכה, לבנין בית המקדש. 'אוי לנו מעומק יום הדין, אוי לנו מיום התוכחה' ומה גדול התביעה. דוד המלך שלא החשיב עצמו לכלום - "ואנכי תולעת ולא איש" (תהילים' כב). מבזה את עצמו בשביל כבוד שמים, מוסר נפשו בשביל בנין בית המקדש וגם אחרי ששלמה בנה את הבית - המקדש נקרא על שמו של דוד, "מזמור שיר חננת הפית לדוד" (תהילים' ל). כיון שנתן את נפשו על בית המקדש. ואם לא זכותו של דוד לא היתה יורדת אש מן השמים ושורה שכינה במקדש לאחר שבנאו שלמה בנו. ואף על פי כן, הוא לא זכה, שהוא בעצמו, יבנה את הבית הקדוש, הוא לא רשאי לכך, למה? כיון שהקדים כבודו לכבוד שמים. לא התעורר בדבר למעשה מקודם.

כשאנחנו מקדימים את צרכינו לפני צרכי שמים, כמה אנחנו מפסידים בשביל זה, מי יודע כמה זכויות היו לנו, אם היינו מקדימים בכל דבר את ה'. כל מצוות ה'ראשית" שנצטוונו בתורה זה בשביל להקדים את ה' לפני עצמנו; בכורים, מעשרות, תרומות, ראשית הגז ועוד. ובכל זה ה' כאומר לאדם; תתן מתנות אלה בראשונה, בכדי שתזכור שמה שיש לך, זה אני נתתי לך. אני הראשון שתזכור, כי אם תזכור זאת תמיד ותתן לי את הראשית, לא יחסר לך שום דבר, אבל אם אתה ממחר ומקדים את צרכי עצמך, לצרכי שמים, אתה מפסיד ובגדול.

ונראה עד כמה חכמים הקפידו על הדברים. תשמעו דבר מדהים: רבי אליעזר הגדול אמר: 'מימי לא קדמני אדם בבית המדרש. ולא ישנתי בבית המדרש; לא שינת קבע ולא שינת עראי. ולא הנחתי

כך שאני מוכיח אחרים, בכמה דברים, אני מובדל מיצר הרע - אם יסית אותי ואני אומר לו: "לך ממני, איך אוכל לעשות מה שאני מוכיח אחרים לחדול ממנו".

רבי יהונתן איבשיץ ז"ל מלמד אותנו; שאדם שעובד בשביל להחזיר אחרים, דבר זה עוזר לו להמלט ג"כ מיצר הרע שלו. וזה דבר גדול מאד שאדם יכול לזכות לו בנקל. ובנוסף לכך זכינו ללמוד בדבריו כי החזרת ההמון בתשובה כמוהו כהחייאת מתים! שהעיקר הוא; תחיית הנשמה לעתיד לבא. ואם ימות הרשע ברשעו לא תהיה לו תקומה, נמצא שהמחזירו בתשובה מחייהו לחיי נצח.

ויש בזה דבר נוסף: כל מעלה ומעלה שחנן ה' יתברך את האדם, מטילה עליו חיובים ועבודה רבה ועתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מעלה ותכונה וכשרון טוב שיש בו ושהוטבע בו ולא ניצלם כראוי לעבודת ה'ת, כי באותה מידה שמרובה בו בטבע הכשרון, באותה מידה גם תגדל ותרבה עבודתו שהוטלה עליו. ועומק הדין קשה מאד בזה.

בעל 'חובת הלבבות' מנחיל את כל הגיהנם לאלה שלא נצלו את המעלות שניתנו להם משמים ולהיפך, כל השכר והזכות שזוכים לעתיד, זוכים לזה, אלה שמנצלים את המעלות שלהם, כמו שמצינו אצל אברהם אבינו שהיה מתחזק והולך בצדקו מאליו, כלומר: מהתכונות החקוקות לו בטבעו, ניצל את כל כחותיו וזכה להגיע לכדי מעלתו הגדולה והשלמה של אברהם אבינו; 'האדם הגדול בענקים' (יהושע' ד).

דוד המלך אומר ב'תהילים' (צ): 'עלמנו למאור פניך' כלומר: כשאנחנו נעמוד מול אור פני ה', הכל יתגלה ואינן שום סתירה ושום תעלומה ואינן פנה נסתרת שלא תהיה מוארת במאור פניו של ה', מה יהיה גדול אז עומק הדין. דבר זה נוכל ללמוד מדוד המלך בעצמו, הלא דוד השתוקק מאד לבנות את בית ה' ואמרו ב'ירושלמי' ב'פאה' (ד): שהיה דוד המלך מתענה ומקדיש את הסעודה שלו לשמים ולכך היה מצמצם בסעודה שלו, שלא כדרך המלכים, כדי להקדיש את האוכל לשמים לבנות את בית ה'.

ומה כתוב בו? "ויהי עלי דבר ה' לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי פי דמים רבים שפכת ארצה לפני" (דברי הימים' א כב). כשמע דוד כך נתיירא, אמר: 'הרי נפסלתי מלבנות את בית המקדש'. אמר

הלכה

שנים מקרא ואחד תרגום

שו"ע או"ח (רפה) וה'משנה ברורה'

ההלכות שלפנינו מבוססות ונוהגות בכל העדות ללא חילוק

השבת. ואם לא קרא קודם הסעודה, עדיף שישלים את הקריאה לפני מנחה. **6.** לא יאחר את סעודת השבת לאחר חצות בשביל לקרוא את הפרשה וכן אם בני ביתו או אורחיו תאבין לאכול, לא יעכבם בשביל קריאת הפרשה, אלא יאכל ויקרא לאחר הסעודה. **7.** יש אומרים, שבדיעבד יכול להשלים קריאת שנים מקרא ואחד תרגום עד יום רביעי שלאחר השבוע. ויש אומרים שיכול להשלים עד שמיני עצרת שמחת תורה, שאז מסיימים הצבור קריאת כל התורה כולה. ■

התרגום. ובפסוקים שאין עליהם פירוש רש"י יקרא את הפסוק ג' פעמים. ומכל מקום ירא שמים יקרא גם פירוש רש"י וגם תרגום. מי שאינו מבין פירוש רש"י ראוי שיקרא בשאר פירושים שמבין. **4.** מקריאת התורה במנחה בשבת שקורין בה את הפרשה שלאחריה, יכול להתחיל לקרוא את הפרשה הבאה, שדבר זה נקרא בצבור. **5.** מצוה מן המובחר לקרוא את הפרשה לפני שבת. ואם לא קרא יקרא עד שבת שחרית, קודם שהולך לבית הכנסת. ואם עדין לא קרא, יקראנה לפני סעודת

1. חייב אדם לקרוא כל שבוע את פרשת השבוע, שתי פעמים ופעם נוספת יקרא את התרגום. קריאה אחת של המקרא, יכול לקרוא בפיו יחד עם הקורא בתורה, אבל בשמיעה לחוד, יש דעות שאין הדבר מועיל. **2.** הסדר הראוי לקריאה זו, יש בו דעות חלוקות ואינו מעכב. וכל אחד ישאל את רבו היאך לעשות. ומ"מ לכתחילה יקרא לפי סדר הפרשה. וכן יקדים את קריאת המקרא לפני התרגום. וגם לא יפסיק באמצע הקריאה. **3.** אם קורא פירוש רש"י, יוצא ידי חובת

דברי אגדה

כנגד העושים מאהבה לא אמר הקב"ה מה שצרכם, כי באמת אין קץ לשכרם. לכך יקרא אדם שנים מקרא ואחד תרגום לשם מי שאמר: **"למען תהיה תורת ה' בפיה"** ('שמות' יג). ומ"מ הקב"ה יאריך ימיו ושנותיו, אבל אל יסמוך קריאתו על תנאי זה, ככתוב: **"תמים תהיה עם ה' אלקיך"** ('דברים' יח). ■

אמר: "אני קץ בחיי ולמה אקרא שיאריכו ימי"?! אמר לו החכם: "לא אמרו זאת כלפי האוהבי חיים בלבד, אלא מצוותיו של הקב"ה מוטלים על כל בריותיו וחפץ הקב"ה שיעשו מצוותיו שלא על מנת לקבל פרס. אלא, שכנגד האוהבים הנאות העולם, אמר הקב"ה: "עשו רצוני כדי שייטב לכם ולבניכם לעולם". אבל,

אמרו חכמינו ז"ל במסכת 'ברכות' (ח.): **"אמר רבי אמי: 'לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור; שנים מקרא ואחד תרגום. שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו'."** ומובא בספר 'חסידים' לרבי יהודה החסיד (שא): מעשה ביהודי אחד שלא היה קורא שנים מקרא ואחד תרגום, כי

הנהגות צדיקים

תלמידי חכמים, התחמק הנצי"ב ונכנס לחדר אחר שהיה בלתי מואר ולמד בעל פה את המסכתות הנ"ל כדרכו בקדש. כששאלוהו על כך, השיב: שהוא נוהג כן מפני החשש שמא יטה לאור הנר. והוסיף, שיש לדעת בעל פה לפחות מסכת אחת או שתיים, שמא נתפסים למקום שאין שם ספרים ללמוד. וכך היה מנהגו תדיר, ללמוד בליל שבת בחדר האפל מסכת 'שבת' בעל פה. ■

האלה נכנסו עמוק לתוך לבי והיו לי למורה דרך כל הימים ובפרט בימי נדודי. כמו כן מסופר על רבים מגדולי ישראל שהיו מיחדים למודם ביום השבת על עניני השבת;

□ **בספר 'אדרת אליהו' מביא:** שהגאון מוילנא בכל יום שבת היה חוזר על גמרא מסכתות 'שבת' ו'עירובין'. כמו כן היה דרכו של הנצי"ב זצ"ל בכל לילות השבת, לחזור בעל פה את המשניות ממסכת 'שבת' ו'עירובין' עם מוצא הדינים, על פי המשא ומתן של התלמוד בהן ויהי לו השעור הזה קדש, עד שדחה מפניו כל דבר וענין שבא לידו להגות בו בעת ההיא. ופעם התארח אצלו חמיו הרב יחיאל מיכל אפשטיין ובגמר הסעודה בליל שבת כשהמשיכו המסובים בשיחות של

□ **בספר 'מעלות השבת' מובא מה שהיה מספר בנו של ה'חפץ חיים' זצ"ל על אביו:** זוכר אני שביום ששי היה סדר הלמודים של אבי זצ"ל עמי באופן זה, בבקר היה לומד אתי בשנים האחרונות מסכת 'פסחים', בערב אחר סעודת שבת למדנו חומש עם פירוש רש"י ורמב"ן. ואז הלך לישון כשתי שעות, לאחר מכן היה מקיץ אותי ללמוד עמדי מסכת 'שבת' כל הלילה עד זמן תפלת שחרית. פעם אחת בחורף, היה הקור גדול מאד בבית וכשהקיץ אותי באמצע הלילה, אמרתי לו שחפץ אני לישון עוד מעט. אז ענה לי כדברים האלה: "ווי ווי... האם זה ראוי אצלך עכשיו לישון? אתה שוכח שיבוא פעם כזה לילה ארוך, שאדם בקושי יהיה מסוגל עוד לחכות מרוב השתוקקות שיעירו אותו מהקבר ויתנו לו רשות ללמוד תורה ולך כעת מתחשק לישון?" הדברים

"כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' "

לצוות את אנשי החיל, להשתדל לקרב לבבות עם בני ישראל

פנינים לפרשה

"וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו" (א א)

יש להתבונן כמה דברים בדקדוק לשון הפסוק:

א. מדוע נאמר כאן בלשון דבור, שהוא קשה? כמו שאמרו חז"ל בגמרא מסכת 'מכות' (יא). שכל דבור, הוא מלשון קשה. כמו שנאמר: "דָּבַר הָאִישׁ אֲדָנִי הָאָרֶץ אֲתָנוּ קְשׁוֹת" ('בראשית' מב).

ב. מדוע בתחילה נאמר: "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" ולא נזכר שם השם? ואילו כאן נאמר: "וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו" עם שם ה' ולא נאמר: "וַיְדַבֵּר אֵלָיו" כמו שפתח בתחילה: "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"? הדברים הללו אומרים דרשני!

בספר 'לב חיים' כותב לבאר את הדברים בדרך אפשר: שהרי באמת הקב"ה אינו חפץ בקרבנות הכפרה. ואדרבא הקב"ה חפץ שהאדם לא יחטא כלל ולא יצטרך להביא כפרה. אלא שאחרי שהאדם כבר חטא, אזי הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מרחם עליו ונותן לו את האפשרות להביא קרבן כדין ולהתכפר בו מחטאו.

מעתה יתבארו הדברים כך: בתחילה נאמר לשון: "וַיְדַבֵּר" שהוא לשון קשה, כי אין הקב"ה חפץ לכתחילה בקרבנות. ומן הדין, אין לחוטא כפרה. אולם, אחרי שכבר חטא, נתווסף שם ה' שהוא מידת הרחמים, לפי ששיתף הקב"ה את מדת הרחמים בשביל לקבל את כפרתו של המקריב, שהרי מידת הדין אומרת 'הנפש החוטאת היא תמות' כמבואר במדרש, לכן נזכר כאן שם ה', מה שלא נזכר תחילה.

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם" (א ב)

פירש רש"י: 'מה אדם הראשון, לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו. אף אתם, לא תקריבו מן הגזל' והוא ממדרש 'תנחומא' (צו א).

והקשה הריב"א מבעלי התוספות: שהרי אמרו במסכת 'בבא קמא' (קיד.): 'שהגנב והגזלן... הקדשן הקדש'?

ותירץ: שבאמת בדיעבד חל הקדשם, אבל לכתחלה, לא יקדישו מן הגזל.

עוד הקשה הריב"א בשם רבנו תם: שבמסכת 'בבא קמא' (סו): דרשו חז"ל: שאין להקדיש גזול, ממה שנאמר: "קָרְבָּנוֹ וְלֹא גִזְלוֹ" ובמסכת 'סוכה' (ל). דרשו: מלשון 'מִכֶּם' ולא מן הגזל. וכיון שכך, היאך למד רש"י דבר זה מלשון "אָדָם כִּי יִקְרִיב"? והשאיר קושיא זאת בצ"ע.

והנה עיין ב'תוספות' 'סוכה' (ל). [ד"ה: 'כ"י'] שעמדו: למה צריך שני פסוקים ללמד על הגזל; קרא ד"קָרְבָּנוֹ" ולא הגזול' ו'מִכֶּם' ולא מן הגזל?

וביארנו: ד"מִכֶּם" בא למעט, שהגזלן אין יכול להקדיש לפני שנתיאשו הבעלים. ו'קָרְבָּנוֹ' ולא הגזול' בא למעט שאין יכול להביא קרבן אף אחר שנתיאשו הבעלים.

נמצא, שאין קשה, אלא לענין מה למדו חז"ל עוד מ'אָדָם'. אלא שהדבר מיושב כבר בתחילת דברי הריב"א, שהרי פתח בקושיא מהמבואר בב"ק (קיד.). ד'הגנב והגזלן... הקדשן הקדש' וכבר עמדו בזה בגמרא בב"ק (סו). וביארו: דמשום 'יאוש ושינוי השם' חל ההקדש. שמתחילה היה נקרא 'חולין' ועכשיו נקרא 'הקדש'. נמצא שלענין זה לא נאמרו שני הכתובים 'מִכֶּם' ו'קָרְבָּנוֹ' והיה עולה על הדעת שבאופן זה שהיה 'יאוש' ונעשה גם 'שינוי השם' יהא רשאי לכתחילה לעשות, לזה באו דברי חז"ל מ'אָדָם כִּי יִקְרִיב', 'מה אדם הראשון, לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו. אף אתם, לא תקריבו מן הגזל'. ומכל מקום, בדיעבד חל ההקדש ומקריבו.

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם" (א ב)

בספר 'שפתי כהן' (לרבי מרדכי הכהן זצ"ל אחד מהקדמונים) כותב לפרש את הפסוק בדרך רמז ומוסר וזה תמצית דבריו: "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם", אדם הרוצה להתקרב אל הקב"ה ולחזור בתשובה. מן

ה'בהמה', עליו לעשות עצמו כ'בהמה', שלא ירגז וירגיש שום בויון שיבוא לו, "וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסִבְל" ('בראשית' מט). עול התורה ועול המצוות. ויהיה דבר זה בשני זמנים, או "מִן הַבֶּקָר" או "מִן הַצֹּאן" כלומר: או מן הבקר בעודו בבחורותו, שלא יאמר עוד היום גדול, עדין אני בחור ועד שאזקין אעשה תשובה. או "מִן הַצֹּאן", רצה לומר קודם שיבואו ימי הזקנה אף שלא עשה תשובה בבקר בעודו בחור וכבר הגיע לחצי ימיו, זהו ה'צֹאן' במילואו: צד"י אל"ף נו"ן גימטריא: קודם בא הזקנה.

בשני זמנים אלו יש לו להתקרב ולעשות תשובה. אבל התשובה המעולה היא בעודו בחור, כמאמר חכמינו ז"ל במסכת ע"ז (יט): 'אשרי איש, מי שהוא עושה תשובה, כשהוא איש'. לזה אמר הכתוב: "אם עלה קרבנו", רצה לומר שהמעולה היא "מִן הַבֶּקָר", בבקר כשהוא בחור. "זָכַר" אותיות: זה כר, כלומר: ראוי זה לקרבן להקריבו לפני ה', כמו "שָׁלַחוּ כֹר מִשַׁל אֲרָץ" ('ישעיה' טז א). "יִקְרִיבְנוּ", המלאך מיכאל שהוא הכהן המקריב נשמות לפני הקב"ה "יִקְרִיבְנוּ". ואחר כך יקריב אותו, כלומר: שמקריבין אותו ומלוין אותו ממלאך למלאך עד שמקריבין אותו לפני הקב"ה, כי המלאכים הם כתות כרות, זה למעלה מזה וכל אחד ואחד אינו יכול ליכנס לפני ממיחצתו. "יִקְרִיב אֹתוֹ לְרִצּוֹנוֹ", שיקריב את הרצון ויכניע את יצרו לעבודתו יתברך ויהיה רוח המקום נוחה הימנו ועושה לו רצונו ופירוש "לְרִצּוֹנוֹ": על הרצון שעשה לו, שעשה רצונו כרצונו. "וְסִמְךָ יְדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה", יש לו יד רמה ויש לו על מה לסמוך ויש לו עילוי ומעלה, זהו: "עַל רֹאשׁ הָעֵלָה".

"כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' " (א ב)

ה'אור החיים' הקדוש כותב: שבא הכתוב לרמוז בזה לצוות את אנשי חיל, להשתדל לקרב לבבות עם בני ישראל לעבודת ה' ולזה יקרא "קָרְבָן לַה'", כי על ידי חטאי האדם יפרד דבקות ישראל לאביהם שבשמים, שנאמר: "וְאֵתָם

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

חכמה' (לעיל ג ב) עומד על כך: שכל תחילת עבודות הקרבן, אינן כשרין אלא ביום ולא בלילה. משום שביום יש התגלות אלקותו יתברך, משא"כ בלילה. וכמו שמצאנו שכל דברות שנדבר הקב"ה עם משה, לא היה אלא ביום. כמו שנאמר: **"ביום דבר ה' את משה"** (במדבר ג). וכן מצאנו במדרש: שבשעה שלמד משה מפי הקב"ה היה יודע שהוא יום (שמות רב' מז - יג).

ואמרו חכמינו ז"ל בגמרא מסכת 'מנחות' (ק): **"שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העמדים בבית ה' בלילות"** (תהילים קלד). מאי **"בלילות"**? אמר רבי יוחנן: **"אלו ת"ח העוסקים בתורה בלילה, מעלה עליהן הכתוב כאילו עוסקים בעבודה לעולם"**. ואמנם היה עולה על הדעת לומר שטעם הדבר, לפי שהוא כסוף עבודה הכשרה אף בלילה. אלא שגילו לנו חכמינו ז"ל בסוף מסכת 'תמיד' (לב): **"כל העוסק בתורה בלילה, שכינה כנגדו שנאמר: 'קומי רני בלילה לדאש אשמרות שפכי כמים לבך נכח פני ה' "** (איכה' ב) כיון שפתוח לאהל מועד, הרי זה כהתגלות אלקותו יתברך ושוב אין זה כסוף עבודה, אלא כתחילת עבודה, שעיקר עשותה הוא ביום.

עוד יש לומר: שאין הכונה של למוד תורה בלילה, ללילה ממש, אלא שלומד בעת אופל ולא לכבוד עצמו, רק בסתר ובצנעה מתוך הדחק. והלומד על מנת להתכבד, או להיעשות רב, או להשלים את נפשו, הוא כוזר וערק לאחר מכן כשבא לעת התועליות שכיוון אליהם נעשה כקוצר. אבל העוסק בתורה במסתרים בלי איזה תכלית, רק התקשרותו לתורה היא התכלית, א"כ את השכר שלו הוא משיג כבר בעת עסקו בתורה. וזה: **"קומי רני בלילה"**, שתיכף בעת הלמוד, כבר ירונן משוב לב, כי קשור הוא להשם יתברך מידי עסקו בתורה וטועם נועם התורה האלקית. ■

את המנחה ואינה באה לו בקלות, לכך נאמר בה: **"נפש"**, כי את נפשו הוא שיקע בקרבן המנחה שמביא. והנה כל המנחות הם בדרגת קדשי קדשים ולא קדשים קלים, מאחר שהמנחות באות בדרך כלל על ידי העניים, בא דבר זה ללמדנו; כי הקב"ה מחבב את קרבנם ומחשיבם בדרגה הגבוהה ביותר שהיא קדשי קדשים, (עיין בפירוש ר"י בכור שור').

מאיך ה'אבן עזרא מפרש: מדוע נכתב כאן **"נפש"**? לפי שהמנחה באה בנדרה וה'נפש' נקראת נדרה. כמו שכתוב ב'תהילים': **"ורוח נדיבה תסמכני"** (נא). וכתוב: **"אם יש את נפשכם"** (בראשית' כג) היינו: רצונכם. שדבר הבא מרצון האדם נקרא **"נפש"**. ולדבריו לא נתייחדה תיבת **"נפש"** משום העני, אלא משום הנדרה שבדבר.

"וסמך ידו על ראש קרבנו" (ג ב)

כאן נכתב בפסוק: **"וסמך ידו"** ואילו להלן (ג ח) כתוב: **"וסמך את ידו"**, מה נשתנה זה מזה? וביאר בזה רבנו יעקב 'בעל הטורים': לפי שהכתוב שלפנינו מדבר על שלמים הבאים מן הבקר, כמו שנאמר לעיל והבקר הוא חזק ויכול לסבול את הסמיכה, לכך נאמר: **"וסמך ידו"** שמצוה לסמוך עליו בכל כחו. משא"כ להלן, מדבר הכתוב בכבשים ובעיזים שהם חלשים מן הבקר, לכך כתוב בהם **"וסמך את ידו"** שמשמעותו שיסמוך ברפיון, בכל כחו.

"והקטירם הפהן המזבחה" (ג טז)

רבנו מאיר שמחה בספרו 'משך

הדבקים פה' " (דברים' ד ד). ומחמת החטא נבדלים ומרוחקים מהשכינה. והקב"ה יקפיד כביכול על הדבר ויתאוה לקרב אותם אליו. וצוה להוכיח לכל הרחוק ולקרב את לבו. וגם העניש למעלים עין מהדבר. וזה לך האות בדבר, כאשר צוה ה' להתחיל לבצע את הדין ממקודשיו ואמרו במסכת 'שבת' (נה.): **"לפי שהיה להם למחות ולא מיחו"**. והגדיל שכר המזכה את הרבים, כמאמר התנא במסכת 'יומא' (זז): **"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"**, כי ישמרנה ה' משגינותו.

ודקדק הכתוב לומר: **"אדם"**, מלשון חשיבות. כאמור ב'זוהר' (ג מח). ואת מי יקריב? פירש הכתוב ואמר: **"מכם"** כלומר: מן הפחותים שישנם בכם, אשר פשעו בה' **"ניאמרו לקל סוד ממנו"** (איוב כא) ונתרחקו מדביקותו יתברך, את זה יקריב. ולזה יקרא: **"קרבן לה"**, כי יקריב את נצר מטעיו קדש לשרשו. ואדם כזה הפועל לקרב את הרחוקים, אינו צריך להביא; לא חטאת ולא אשם! על דרך אומרים ז"ל: **"שכל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"** ואם אין שוגג? אין קרבן! ואחר שגמר אומר מעשה קרבן הנכבד והמעולה, אמר: **"מן הפהמה..."** **תקריבו את קרבנכם"**, דבר זה ישנו בכל אדם, כי לא כל ישיגו בחינת; **"ורבים השיב מעון"** (מלאכי ב).

"ונפש כי תקריב" (ב א)

פירש רש"י: **"לא נאמר 'נפש' בכל קרבנות נדרה, אלא במנחה. מי דרכו להתנדב מנחה? עני. אמר הקב"ה: 'מעלה אני עליו, כאלו הקריב לפני את נפשו'."**

רבנו 'בעל הטורים' מוסיף בזה: כי באמת העני טורח בנפשו בשביל להשיג

לקריאת הסוף...

אמונו יצחק

עם הרב שליט"א

<p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 1.2em;">אופקים מתנ"ס אופקים השקד</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 1.1em;">ביום חמישי ח' ניסן 02/04/09</p> <p style="text-align: center; font-size: 0.9em;">השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p style="text-align: center; font-size: 0.8em;">ההרצאות מאובטחות</p>	<p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 1.2em;">עפולה אולמי האושר שרי רבין 16</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 1.1em;">ביום ראשון ד' ניסן 29/03/09</p> <p style="text-align: center; font-size: 0.9em;">השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p style="text-align: center; font-size: 0.8em;">© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"</p>
<p style="font-weight: bold; font-size: 0.9em;">כניסה חופשית</p>	<p style="font-weight: bold; font-size: 0.9em;">כניסה 10 ש"ח</p>
<p style="font-weight: bold; font-size: 1.1em;">שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוזטל' 054-4007779</p>	

שו"ת חברותא

תפילה על התשובה האם מועילה?

מערכת 'חברותא'

מיוחדת 'גנזי המלך'

שאלה: האיך מועילה תפלה על חזרה בתשובה, הן על עצמו והן על אחרים?

תשובה: כתב בשו"ת 'ציץ אליעזר' (י"ט ט): מצינו שמשו רבנו התפלל על יהושע שה' יושיעו מעצת מרגלים. וכלב התפלל על עצמו על קברי האבות שינצל מעצתם לרעה. וקשה, איך הועילה תפלת משה על יהושע וכן תפלת כלב על עצמו להצילם מן החטא? ואיך בכלל אנו מתפללים 'הַשִּׁיבֵנו אֲבִינוּ' והא הכלל הוא: **ש'הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים'** (מגילה כה.)?

אמנם יש כלל נוסף: **ש'הבא ליטהר מסייעין אותו'** (רש"י 'יומא' לט.). אך כלל זה, לא מישב האיך זה שמועיל על אחרים.

ובנוגע לתפלה על עצמו, יש רמב"ם מפורש ('תשובה' ו ג - ד). דבהלכה ג' מבאר: **ד'אפשר שיחטא אדם חטא גדול, או חטאים רבים, עד שיתן הדין לפני דיין האמת שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעין ממנו התשובה'**. ומאריך לבסס זאת.

ועפ"ז ממשיך הרמב"ם וכותב בהלכה ד': **'וכענין זה שואלין הצדיקים והנביאים בתפלתם מאת ה' לעזרם על האמת. כמו שאמר דוד: 'הוֹרְנֵי ה' בְּרִבְךָ' (תהילים' כז). כלומר: אל ימנעוני חטאי דרך האמת, שממנו אדע דרכך ויחוד שמך. וכן זה שאמר: 'וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי' (שם נא). כלומר: תניח**

רוחי לעשות חפצך ואל יגרמו לי חטאי למונעני מתשובה, אלא תהיה הרשות בידי עד שאחזור ואבין ואדע דרך האמת. ועל דרך זו כל הדומה לפסוקים אלו' עכ"ל.

וא"כ לפי"ז יתישב הכל, די ש לומר: שעל זה הדרך היתה גם תפלת כלב על עצמו וכן תפלת משה על יהושע והיא, **'לעזרם על האמת'** ושלא ימנעו מהם דרך האמת מאיזה סבה מעכבת, דהא **"אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ"** ('קהלת' ז) וגו'.

וכשם שהתפלל דהע"ה על עצמו. ושיניח רוחם לעשות חפצו להבין ולדעת הדרך הטובה אשר ילכו בה כאות נפשם הטובה. ועל דרך זה המה כל תפלתינו **'הַשִּׁיבֵנו אֲבִינוּ'** וכו' בכל עת ובכל שעה.

והנה, בענין שכניו של רבי מאיר שהציקו לו מבואר במסכת 'ברכות' (י.): שבקש רבי מאיר רחמים עליהם וחזרו בתשובה, יעוין במהרש"א שם ב'ברכות' שמתקשה בזאת: דאיך מועיל על כך תפלת אחרים עליהם שיחזרו בתשובה? ולא תירץ אלא סתם וכתב בלשון: **'ויש לישב'**. ולא פירט, מה שיש לישב.

והנה מצינו בזה תשובה נפלאה בשו"ת 'מעיל צדקה' (ז). הוא ישב על זאת המדוכה וכתב בזה כמה וכמה הגדרות. והעיקריים התמציתיים המה בכזאת:

א. מועלת התפלה כשמגיע למתפלל צער, מהם ומהנהגתם.

ב. מועיל, כשהם בורים וע"ה ומחסרון ידיעתם עשו מה שעשו. דעל כיוצא

באלו הדין נותן להתפלל עליהם, כמו שמתפללים על כל מכה וחלי.

ג. מועיל אב על בנו, דמצינו ברא מזכא אבא וא"כ אין לך צער גדול מזה לאב המתפלל.

ד. מועילה תפלה על קטנים באשר אנחנו אביהם של יתומים.

ה. התפלה מועילה כשיש להם לאחריים כבר הרהור תשובה בלבם ומתפללים שישובו בתשובה שלמה כאילו פתחו הם בתשובה שמסייעים מן השמים.

ו. מועיל על כאלה שחשובים כאנוסים ברשעתם אחרי שמעשה אבותיהם בידיהם.

וא"כ עפ"י הפן האחד, יש מקום לישב ולומר: דעל זה הדרך היתה גם תפלתו של משה על יהושע, שיושיעו ה' מעדת מרגלים, כי אחרת יצא מזה צער וחרבן חלילה על כל העם והיתה אפוא תפלתו שיושיעו מעצמם, כדי שע"כ ימנע סבל נורא על העם ויהושע יוכל להכניסם לארץ כאשר התווה זאת יוצר היצירה.

ובכך אפשר גם לתרץ קושיית ה'חפץ חיים' בספרו שמקשה: **'דלמה לא בירך משה גם לכלב? וכו' וכי משוא פנים יש בדבר?'**

והיינו: באשר דלגבי יהושע היה בטוח מרע"ה ששייך שהוא יתפלל עליו באשר שהוא צריך להיות המכניס את ישראל לא"י ועיני כל ישראל עליו, משא"כ לגבי כלב.

וכלב הבין זאת וידע שהוא בבחינה של **'אם אין אני לי, מי לי'** ('אבות א ד'). והלך והשתטח על קברי אבות חברון והתפלל ובקש על נפשו על הדרך שכתב הרמב"ם הנ"ל ('תשובה' ו ג - ד). ■

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום רביעי יב' אייר 06.05.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זיע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כיד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זיע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

מתזית שיניים
-מפגרת סידרת המטף נוק והרדודת בשיניים נוחליכים-
-מאריכה את חי השן - מונעת דימומים ודלקת חניכיים-
-תוספת אלפי שכלים במספול שיניים-

8 שנה נסיון ועי רחוק לקיחת שני 100
5 דגמים לבחירתכם (מ-150 עד 250 ש"ח)
בערכה 2 פסיות התזה קלילות וצבעועות,
ושתלה בהדבקה ל-4 פריטים
חוזר סופר 10000 ש"ח

להשיג בבתי המרקחת המובחרים
ש.ה.מ. שווק 15-5000-1700
www.mataziti.co.il

צרוסין
זרכו סאונד ווינא
קו"א אפקס:
03-6768855

**לפרסום
ב'גנזי המלך'
צלצל עכשיו:
03-6777779
שלוחה 552**

**יעמדו
על הברכה**

מארקו בן אלידה
יזכה לעלות ארצה
עם כל משפחתו בקרוב

**תיקון החולים
לבריאות הגוף ובריאות הגוף**

גם קריאת מזמורי התהילים המיוחדים לרפואה
גם לימוד הקל וחומר לרפואה על פי תורת
הבן איש חי זיע"א גם פדיון נפש לשמות החולים

מטבעות כסף טהור

גם תיקון המים לרבונו הבן איש חי זיע"א
כידוע ליודעי החן 110 שיפות למריחה ולשתיה
לחולים ממים מיוחדים וסגוליים
אלו שרבים רבים נושעו בעו"ה

התיקון יערך ביום ראשון י"א בניסן תשס"ט (05/04/09)
על ידי מורנו ורבונו המקובל האדיר שרבים נושעו
מברכותיו הרב הגאון ישראל פנחסי שליט"א
בכולל רבנו הארי' רחוב הרב הירש 19 בני ברק

למסירת שמות ופרטים נוספים ארגון החסד:
וחי אחיך עמך
0-777-18-18-18
רח' ירושלים 40 בני ברק 51442

פסח עם "אוצרות חיים"

במלון גולדן טאוור' באשקלון
בתאריכים: יד' בניסן - כא' בניסן
08/04/2009 - 15/04/2009 (למנינם)
אפשרות גם לחלק מהחג

גלאט כשר
משגיח צמוד
לאוכלי קטניות

בהשתתפות:

- רבנים
- זמרים
- אומנים
- פעילות עניפה לילדים
- בריכת שחיה שעות נפרדות
- מצה עבודת יד בליל הסדר
- מצות שמורות כל החג

מספר התקוות 052
החלה ההרשמה לקיטת נשים זכינ

לפרטים "אוצרות חיים"
03-6880091 / 050-3131740/1

כזה ראיה זקדש

בהשגחת
בד"צ "בית יוסף"
 בנשיאות מרן הראשון
 הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א

צלם: שקי לרר

" יקב ירושלים -

אני בעצמי ביקרתי שמה.
איזה יין משובח. הכל על פי דיני תורה.

כל מיני חומרות יש שם.
כל הפועלים כולם יראי שמיים כשרים,
אין בהם מחלל שבת אחד...

לכן תקנו רק יקב ירושלים
שייש עליו הותמת
'בהשגחת בד"צ בית יוסף'

מתוך שיעורו השבועי של
מרן גדול ישראל
הרה"ג הרב עובדיה יוסף שליט"א
בנושא ארבע כוסות לליל הסדר
מוצש"ק פרשת מצורע התשס"ח